

STATISTIČNI PODATKI O POŽARIH IN EKSPLOZIJAH V LETU 1992

Fani Preskar*

UDK 614.83/84

Podatki o požarih v zadnjih petih letih (1988–1992) opozarjajo, da število požarov kljub velikim naporom na področju varstva pred požari iz leta v leto narašča. V zadnjih petih letih je bilo v Republiki Sloveniji 10740 požarov, ki so našo skupnost oškodovali za 1,7 milijarde tolarjev. Tudi v letu 1992 smo zabeležili nadpovprečno število požarov in veliko materialno škodo.

Požari

V letu 1992 je bilo na območju Republike Slovenije 2426 požarov: v družbenem sektorju jih je bilo 969, v zasebnem 1065, v inozemskem 4 in v neznanem sektorju 88. Skupna materialna škoda je znašala 656.813.870,00 tolarjev: v družbenem sektorju 288.113.320,00 tolarjev, v zasebnem 367.462.550,00 tolarjev, v inozemskem 403.000,00 in v neznanem 835.000,00 tolarjev.

Delež požarov po sektorju lastništva se je v primerjavi z letom prej v družbenem sektorju zmanjšal za 4,7 %, v zasebnem sektorju se je povečal za 2,8 %, v inozemskem sektorju se je zmanjšal za 0,1 %, v neznanem sektorju pa se je

povečal za 2 %. Tudi delež materialne škode se je v primerjavi z letom prej zelo spremenil: v družbenem sektorju se je zmanjšal kar za 27,5 %, v zasebnem sektorju pa povečal za 24,9 %.

V požarih je v letu 1992 umrlo 16 ljudi (letu prej 20), poškodovanih je bilo 39 ljudi (31), med njimi 15 (9) gasilcev.

V primerjavi z letom 1991 se je v letu 1992 skupno število požarov povečalo za 24,4 %. V družbenem sektorju smo zabeležili 11,4 % več požarov, v zasebnem 30,7 % več, v neznanem sektorju pa 193,3 % več požarov. Skupna gmotna škoda se je v primerjavi z letom prej povečala za 116,7 %.

Največjo materialno škodo v letu 1992 sta povzročila požara v celjski Cinkarni in v Iskri mehanizmi v Radovljici.

Tako po številu požarov kot po višini škode smo se v letu 1992 zelo približali letu 1990, ko smo imeli največ požarov sploh v vseh letih, kar jih je beležila statistika v Sloveniji. Tako kot tedaj se je tudi v letu 1992 izredno povečalo število požarov na odprtem prostoru: v letu 1992 1118 požarov, v letu 1990 pa 1258. V zadnjih nekaj letih je bilo na odprtem prostoru povprečno okrog 700 požarov.

Požari po kraju nastanka

V letu 1992 je bilo na odprtem prostoru za 47,9 % več požarov kot leto prej, kar je 46,1 % vseh požarov. Materialna škoda je znašala 12,6 milijona tolarjev ali 1,9 % vse škode, ki so jo povzročili požari. Največkrat so zagorele travniške površine (387-krat), sledijo gozdovi (307-krat), smetišča (107-krat) itd. Skupaj je pogorelo prek 8000 hektarjev naravnih površin, kar je največ doslej. Samo v enem požaru, ki je nastal na Breginjskem Stolu v začetku meseca marca in kjer so gasilci potrebovali kar cel teden (okrog 6 tisoč ur napornega dela), da so ga pogasili, je pogorelo 1800 hektarjev površin. Požara takih razsežnosti doslej še nismo imeli.

Vzroki večine požarov v naravnem okolju so neodgovorno in malomarno ravnanje posameznikov, ki kljub prepovedi kurjenja v času povečane požarne nevarnosti, ki jo razglasijo posamezne občine z odlokom, sežigajo travo in druge odpadke z njiv in travnikov, pri tem pa so nepazljivi in jim ogenj »uide« ali pa pogorišča ne pogasijo temeljito. Ogenj ponovno vzplamti, in se v neugodnih vremenskih razmerah (suša, veter) zelo hitro širi, zato ga je težko omejiti oziroma pogasiti. Če hočemo, da se bo število požarov v naravnem okolju zmanjšalo bo treba ukrepe za prepoved kurjenja v času povečane nevarnosti še zaostriti tudi z ostrejšo kaznovano politiko.

Na gradbenih objektih je zagorelo 1053-krat ali v 43,4 % primerih. Največkrat je zagorelo na stanovanjskih zgradbah, in sicer 557-krat, sledijo kmetijske zgradbe s 146 požari, v barakah in šupah je zagorelo 87-krat, v proizvodnih objektih 38-krat, v poslovnih zgradbah 26-krat itd. Materialna škoda, ki je nastala na grad-

Tabela 1. Požari in materialna škoda po sektorju lastništva.

Sektor lastništva	1 9 9 1		1 9 9 2	
	Število požarov	Materialna škoda	Število požarov	Materialna škoda
družbeni delež v %	870 44,6	205.355.901,00 67,8	969 39,9	288.113.320,00 43,9
zasebni delež v %	1044 53,5	95.179.894,00 31,4	1365 56,3	367.462.550,00 55,9
inozemski delež v %	6 0,3	2.313.000,00 0,8	4 0,2	403.000,00 0,0
neznani delež v %	30 1,6	63.950,00 0,0	88 3,6	835.000,00 0,2
Skupaj	1950	302.892.745,00	2426	656.813.870,00
Odstotek	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 2. Največji požari v letu 1992.

Zap. št.	Oškodovanec	Kraj	Datum	Materialna škoda (v milijonih)	Vzrok
1.	Cinkarna	Celje	9. 5.	80,0	kratek stik
2.	Iskra mehanizmi	Radovljica	5. 1.	60,0	neznan
3.	Gorenje	Nazarje	8. 4.	20,0	kratek stik
4.	Ivan Štefančič	Ljubljana	8. 8.	20,0	kratek stik
5.	Janez Mernik	Ljubljana	27. 9.	12,0	neznan
6.	Jože Kržan	Ljubljana	6. 8.	10,0	neznan
7.	Franc Rittlop	Kočevo	5. 9.	10,0	neznan
8.	Alpski letalski center	Lesce	6. 9.	6,5	poškodbe, okvare
9.	Tekstilindus	Kranj	29. 3.	6,0	el. naprave
10.	Tone Rakovec	Vrhnika	8. 9.	6,0	neznan

* Republiški inšpektorat za požarno varnost pri Ministrstvu za obrambo, Trdinova 8, Ljubljana.

Kraj nastanka požara	1 9 9 1				1 9 9 2			
	štev. požarov	delež v %	škoda v milijonih	delež v %	štev. požarov	delež v %	škoda v milijonih	delež v %
gradbeni objekti	1005	51,5	284,1	93,8	1053	43,4	549,8	83,7
prometna sredstva	187	9,6	17,5	8,5	255	10,5	94,4	14,4
odprt prostor	758	38,9	1,3	0,4	1118	46,1	12,6	1,9
Skupaj	1950	100,0	302,9	100,0	2426	100,0	656,8	100

benih objektih, znaša kar 83,7 % vse požarne škode. V primerjavi z letom prej je bilo na gradbenih objektih za 4,8 % več požarov in za 51,7 % več škode.

Na prometnih sredstvih je gorelo 255-krat ali v 20,5 % primerih, kar je rekordno število (povprečje zadnjih nekaj let je okrog 200 požarov). Materialna škoda je znašala prek 94 milijonov tolarjev ali 14,4 % vse požarne škode. V primerjavi z letom prej je bilo za 36,4 % več požarov.

Požari po panogi dejavnosti

Med panogami dejavnosti je bilo – kot vsako leto – največ požarov v stanovanjski in komunalni dejavnosti, 260 ali 26,8 %, sledijo kmetijstvo, ribištvo in gozdarstvo z 231 požari ali 23,8 %, v industriji in rudarstvu je bilo 188 požarov ali 19,4 % itd. V primerjavi z letom prej beležimo zmanjšanje požarov v trgovini in gostinstvu ter v stanovanjski in komunalni dejavnosti (tu je verjeten vzrok zmanjšanja v prenosu lastništva stanovanj). V vseh ostalih panogah dejavnosti pa se je število požarov povečalo, najbolj v prometu in zvezah, za 71,7 %, ter v industriji in rudarstvu za 39,3 %. Materialna škoda je bila največja v industriji in rudarstvu – skoraj 208 milijonov – in v prometu in zvezah – prek 24 milijon.

Požari glede na povzročitelje

Kot vedno je bilo največ požarov povzročenih zaradi malomarnosti – 1073 ali 44,2 %, na drugem mestu so naravni pojavi s 144 požari ali 5,9 % itd. Kar v 41,1 % požarov način povzročitelje ni bil ugotovljen (grafični prikaz 2).

Vzroki požarov

Po vzrokih nastanka so na prvem mestu požari, ki so nastali zaradi neprevidnosti pri uporabi odprtega ognja – 584 ali 24,1 %, sledijo kratek stik s 198 požari ali

Tabela 4. Požari glede na panogo dejavnosti.

Panoga dejavnosti Leto	Štev. požarov		Materialna škoda	
	1991	1992	1991	1992
Industrija in rudarstvo	135	188	120.380.810	208.859.545
Kmetijstvo, ribištvo in gozdarstvo	182	231	3.222.204	14.421.092
Gradbeništvo	18	24	411.500	731.000
Promet in zveze	46	79	10.015.300	24.264.000
Trgovina in gostinstvo	49	39	54.122.137	5.599.000
Obrt	2	2	–	–
Stanovanjska in komunalna dejavnost	301	260	11.410.597	8.544.100
Raziskovalna in družbena dejavnost	32	37	9.724.500	10.991.882
Kultura	10	12	36.000	6.110.800
Dejavnost državnih in družbenih organov	95	97	684.650	8.591.701
Skupaj	870	969	205.335.901	288.113.370
Izven dejavnosti	1080	1457	97.556.844	368.700.500
Skupaj	1950	2426	302.892.745	656.813.820

8,2 %, ognjišča s 117 ali 4,8 % itd. Za 652 požarov ali 26,9 % pa vzrok ni bil ugotovljen.

Požari po občinah

Največ požarov je bilo lani v občini Maribor (279) in občini Koper (219), sledijo Celje (113), Kranj (111), Ljubljana Bežigrad (87) itd. (tabela 6 in grafični prikaz 3).

Časovni podatki o požarih

Največkrat je gorelo v marcu (444) in avgustu (336), ob sobotah (406) in četrtkih (367), med 12. in 15. uro (533) in med 15. in 18. uro (496). Pri 1281 požarih, kar je več kot polovica, ni bilo škode oziroma škoda ni bila ugotovljena.

Udeleženci pri gašenju požarov

Požare je gasilo 30256 udeležencev, med njimi 18045 gasilcev iz prostovoljnih gasilskih enot, 7375 gasilcev iz poklicnih teritorialnih enot in 4936 občanov. Gasilci so za gašenje porabili 80599 delovnih ur.

Ukrepi

Pooblaščené uradne osebe so v letu 1992 posredovale sodišču 236 kazenskih ovadb in 150 predlogov za uvedbo postopka o prekršku, skupaj za 386 ali 15,9 % vseh povzročenih požarov. Delež števila podanih prijav za povzročitelje požarov se je v primerjavi z letom prej povečal za 4 %.

Eksplodije

V letu 1992 smo v Republiki Sloveniji zabeležili 24 eksplozij (letu prej 23), ki so povzročile za 33.440.000,00 (21.345.000,00) tolarjev materialne škode. Dve osebi sta umrli (letu prej ena oseba), poškodovanih je bilo 6 (letu prej 40) oseb. V družbenem sektorju je bilo 10 (11) eksplozij, v zasebnem pa 14 (12).

V primerjavi z letom 1991 se je število eksplozij povečalo za 4,3 %, materialna škoda pa je bila večja za 56,7 %.

Največja materialna škoda je nastala 10. maja v eksploziji v Exotermu v Kranju. Ocenili so jo na 25 milijonov tolarjev, kar je 74,8 % vse materialne škode, ki so jo povzročile eksplozije.

Po panogah dejavnosti je bilo v industriji in rudarstvu osem eksplozij, po ena eksplozija pa v panogah raziskovanje in družbena dejavnost ter v dejavnosti državnih in družbenih organov.

Tabela 5. Vzroki požarov.

Vzroki požarov	1 9 9 1		1 9 9 2	
	štev. požarov	delež v %	štev. požarov	delež v %
1	2	3	4	5
konstrukcijske pomanjkljivosti	27	1,4	26	1,1
gradbene pomanjkljivosti	13	0,7	13	0,5
okvare, poškodbe	38	1,9	32	1,3
kurišča, ognjišča	110	5,6	117	4,8
iskre železniških lokomotiv	8	0,4	8	0,3
odprt ogenj	414	21,2	584	24,1
cigaretni ogorek	104	5,3	116	4,8
varjenje in rezanje	22	1,1	19	0,8
električni aparati	65	3,3	57	2,3
kratek stik	163	8,4	198	8,2
statična elektrika	2	0,1	3	0,1
preobremenjenost prevodnikov	4	0,2	5	0,2
trenje	8	0,4	8	0,3
brušenje	5	0,3	6	0,2
udarec	1	0,1	5	0,2
samovžig	97	5,0	95	3,9
eksotermna reakcija	28	1,4	12	0,5
eksplozija	4	0,2	3	0,1
strela	59	3,0	43	1,8
drugi vzroki	390	20,0	424	17,5
neznano	388	20,0	652	27,0
Skupaj	1950	100,0	2426	100,0

Malomarnost je povzročila osem eksplozij, pet eksplozij je bilo povzročenih namerno, tri je povzročil naraven pojav, pri osmih pa je način povzročitve neznan.

Vzroki za nastanek eksplozij so predvsem slabo vzdrževanje plinskih priključkov, preobremenjenost prevodnikov, kratak stik in eksotermna reakcija ter razne poškodbe in okvare.

Na stanovanjskih objektih je nastalo enajst eksplozij, po dve sta bili na transformatorskih postajah, v proizvodnih pogonih in pomožnih obratih, po ena pa v poslovni stavbi, kmetijski zgradbi, obrtni delavnici, gostinskem objektu in razdelilni postaji. Dve eksploziji sta nastali na odprtem prostoru.

V mesecu maju je bilo osem eksplozij, v oktobru štiri, v februarju tri, v januarju in decembru pa po dve eksploziji. Največ eksplozij je nastalo ob sobotah (7) in sredah (5).

1. Statistični podatki o požarih in eksplozijah MNZ v sodelovanju z RIPV.

Foto: Danilo Krizaj.